

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԾՆՆԳԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ ԲԵԹՂԵՀԷՄԻ ՍՈՒՐԲ ԱՅՐԷՆ

«Մի՛ երկնչիք, զի ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն: Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ՝ որ է օծեալ Տէր, ի քաղաքի Դաւթի»:

(Ղուկ. Բ:10-11)

Սիրելի եւ հաւատացեալ ժողովուրդ հայոց որ ի Պաղեստին, ի Յորդանան, ի Հայաստան եւ ի սփիւռս աշխարհի:

Այս գիշեր Աստուած կու գայ մեզի իբր անօթի անձ մը, զոր ստիպուած չենք կերակրել: Ան մեզի կու գայ իբր անոք ու առանձին մէկը, որ ստիպուած չենք մխիթարել: Ան կու գայ մեզի յուսահատ մարդու բոլոր կարիքներով, զորս մենք ազատ ենք անտեսելու, ինչ որ կը նշանակէ թէ Աստուած ինքզինք կը յանձնէ մեր խղճին, ո՛չ միայն տառապանքի իմաստով, բան մը որուն ատակ ենք պատճառելու իրեն մեր սրտի կուրուրեամբ, մեր անտարբերութեամբ եւ մեր անգթութեամբ: Բայց տառապանքը որ կը պատճառենք իրեն՝ պարզապէս հետեւանք է մեր անբացատրելի անտարբերութեան: Բայց այսպէս է սէրը, իրա՛ւ սէրը: Երբ մենք իսկապէս կը սիրենք մէկը որ կը տառապի, մենք եւս կը տառապինք անոր հետ, քանի որ տառապանք եւ սէր մէկ են եւ անբաժան, նման Աստուծոյ մեզի հանդէպ ունեցած սիրոյն:

Անոնք որոնք չեն հաւատար Աստուածայայտնութեան խորհուրդին, անոնք պարտին լուել նորածին Հրաշք-Մանկան ներկայութեան, որովհետեւ անոնց համար այս երեխային ծնունդը նման չէ ուրիշ երեխաներու ծնունդին, որոնք սահմանուած են մեռնելու: Բոլոր անոնք՝ որոնք չեն հաւատար այս նորածին Մանկան բանաստեղծական ծնունդին, հրեշտակներու երգեցողութեան, Բեթղեհէմի երկինքը շառագունող լուսաստղին եւ Արեւելքէն եկող մոգերուն, ասոնց համար այս բոլորը կը նմանին աւազի վրայ գրուած կոյտ մը գեղեցիկ բառերու, որոնք հովը երկվայրկեանի մէջ կրնայ ջնջել:

«Եւ Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ...», ահա այսպէս էր որ Հայր Աստուծմէ վաղուց ակնկալուած Փրկիչը, տիեզերքի գոյութեան մեծագոյն հրաշքը՝ Քրիստոս, որ ժամանակներու սկիզբէն իր Հօր հետ էր, մարմին կ'առնէր, կը մանկանար եւ մուտք կը գործէր մեր խաւար եւ յուսահատ աշխարհը: Ժամանակակից պատմագրեր այդ օրերու աշխարհը կը ներկայացնեն իբր յուսահատ եւ ատելութեամբ լեցուած մարդոցմով, իրար դէմ լարուած ազգերով, որոնց մեծ մասը կը հեծէր Հռոմէական կայսրութեան անգութ լուծին տակ, ուր հեթանոսութիւնը կը սփռէր միայն վախ, անվստահութիւն, ատելութիւն եւ անբարոյութիւն: Եւ բնական էր, որ 2000 տարիներ առաջ Մնդեան գիշերով այդ խեղճ ու պարզամիտ հովիւներուն յայտնուող հրեշտակները վախ ներշնչէին անոնց, որովհետեւ արդէն Յուդայի երկրի բնակիչները Մեծն Հերովդէսի պատճառով կ'ապրէին սարսափի մթնոլորտի մէջ, որ անասելի անգթութեամբ կը վարուէր իր երկրի բնակիչներուն, նոյնիսկ իր ընտանիքի անդամներուն հետ, եւ տխուր է ըսել, որ 2000 տարիներ ետք մարդկութիւնը չէ յաջողած լուծել իր էական հարցերն ու խնդիրները եւ տակաւին կը շարունակէ տուայտել վախի ու կասկածի մէջ, որուն համար ալ Աստուծոյ հրեշտակը հովիւներուն պիտի ըսէր. «Մի՛ վախնաք, որովհետեւ ձեզի կու տամ բարի եւ ուրախ լուր մը, որ բոլոր ժովուրդներուն է, որովհետեւ այսօր իսկ Դաւթի քաղաքին մէջ ծնաւ Օծեալ Փրկիչը»:

Քրիստոսի Ծնունդը ակնկալուող իրականութիւն մըն էր եւ արդէն դարեր առաջ մարգարէացուած՝ Եսայի եւ Միքէ մարգարէներուն կողմէ, թէ ինչպէս ան պիտի ծնէր Հրէաստանի աննշան գիւղերէն մէկուն մէջ. «Եւ դու Բեթղեհէմ, տուն Եփրաթայ, սակաւաւոր իցես լինել ի հազարաւորս Յուդայ, ի քէն ելցէ ինձ լինել իշխան Իսրայէլի»։ Անոր ծնունդով մարդուն հոգեկան եւ բարոյական կեանքն էր, որ կը վերածնէր իբր «սքանչելի եւ մեծ խորհուրդ»։ Անոր ծնունդը կու գար հիմը դնելու նոր գաղափարներու, դառնալու սկիզբը սրբացեալ նոր կեանքի մը, դէպի Աստուած նայող մարդուն՝ որ օժտուած պիտի ըլլար բարձր նկարագրով եւ հոգեկան իրա՛ւ արժանիքներով։ Աստուածորդին իր խոնարհումով կը փորձէր Աստուծո՛մէ հեռացած մարդը ետ իր յաւիտենական Հօր՝ Աստուծոյ մօտեցնել։ Եւ Ծննդեան այդ սո՛ւրբ եւ լո՛ւռ գիշերուան մէջ յայտնուած աստղը նպատակակէտ ունենալով, Արեւելքէն եկող մոգերը սիրով ու հաւատքով նայեցան այդ փայլուն աստղին եւ աննկարագրելի խաղաղութիւն մը պարուրեց անոնց հոգիներն ու էութիւնը, եւ գացին Բեթղեհէմ իրենց ընծաներուն հետ նորածին Արքային մատուցելու իրենց սէրն ու յարգանքը։ Որքա՛ն ցանկալի պիտի ըլլար եթէ մեզմէ իւրաքանչիւրս ունենար իտէալի աստղ մը, որուն նայելով առաջնորդէր իր խարխափող կեանքը։ Ով որ չունի այդ իտէալի աստղը՝ անկասկած ան դատապարտուած պիտի մնայ ջախջախուելու կեանքի խարակներուն վրայ։ Եթէ մենք չունինք լուսաւոր իտէալներ, այդ պարագային մեր կեանքերը անպայմանօրէն կը դառնան կեանքի ովկէանոսին վրայ յուսախաբութեան եւ յուսահատութեան միջեւ տարուբերող նաւ մը։ Ա՛յն երիտասարդութիւնը, որ չունի իտէալը իր նախնիքներէն իրեն ժառանգ մնացած հոգեմտաւոր արժէքները աճեցնելու, եւ չի կրնար որեւէ կոշտմի ծառայել, պիտի նմանի կեանքի աղեղէն աննպատակ արձակուած նետի մը։

Իր երկրաւոր կեանքի ընթացքին այս Մսուրին մէջ ծնած Աստուած-Մանուկը շատ լաւ ճանչցաւ շարի ու շարիքի մեր աշխարհը, ու մանաւանդ Գողգոթայի ճամբուն վրայ ճանչցաւ մարդը իր իսկութեանը մէջ, իր բոլոր երեսներով, մեր անհանդուրժողութիւնները, անարդարութիւնները, մեր անտարբեր կեցուածքը իրար՝ եւ մեր պարտաւորութիւններուն նկատմամբ, եւ մա՛նաւանդ մեր անհանդուրժող ամբարտաւանութիւնը, որ օր մը պատճառ կրնայ դառնալ այս երկրագունդի կործանման։ Ան այս բոլորը գիտէր, այսուհանդերձ եկաւ աշխարհ եւ ճաշակեց ասոնց հետեւանքը՝ ինչպէս։

Մենք այս երեկոյ հաւաքուած ենք հոս որովհետեւ կը հաւատանք Աստուածորդու լոյն բերած խաղաղութեան, որովհետեւ մենք, մանաւանդ հայերս, միշտ եղած ենք խաղաղութեան որդիներ։ Այս գիշեր եկած ենք լսելու Մեծ Մարգարէ՝ Եսայիի խօսքը, թէ մեր նորածին Աստուածը ինք՝ «խաղաղութեան Իշխանն է, սքանչելի խորհրդական, հայր յաւիտենական, որուն թագաւորութիւնը վախճան պիտի չունենայ»։ Անկասկած բոլորս գիտենք, որ Ծնունդը տօնն է խաղաղութեան, սակայն տխուր է ըսել թէ երբ աչքի առաջ բերենք աշխարհի ներկայ խառնաշփոթ վիճակը, ուր այնքան ցաւ կայ եւ վիշտ, ուր մարդիկ եւ երկիրներ անդադար կը փորձեն իրար հարուածել ու ոչնչացնել, եւ այս դժբախտաբար երբեմն կրօնքի անունով։ Այնքա՛ն շատ աւեր կայ բայց քիչ խաղաղութիւն, որ կարծէք խաղաղութիւնը հեռու անցեալէն եկող արձագանգ մը ըլլար։ Այո՛, Ծնունդի խաղաղութիւնը այս գիշեր աշխարհի զանազան մասերուն հասնող արձագանգ մըն է միայն, մանաւանդ հո՛ս, Սուրբ Երկրին մէջ, որ երեք միաստուածեան կրօններու օրրանն է եղած դարերով։ Ու վերջապէս, եւ ի մասնաւորի Ծննդեան այս տօնը անհունին մէջ հնչող արձագանգ մըն է մանաւանդ աշխարհով մէկ տարածուած այն ընտանիքներուն համար, որոնք թեոորիզմի հետեւանքով կորսնցուցած են հարազատներ ու սիրելիներ։

Ի՞նչ սխալ բան կայ մարդ արարածին մէջ, ի՞նչ սխալ բան կայ մեր մէջ, երկրագունդի միակ բանաւոր արարածներու մէջ, որ հեշտանքով կը սպաննենք մեր եղբայրներն

ու քոյրերը: Ո՞րն է մեր այն մեծ սխալը, որ այնպիսի գէնքեր կը հնարենք որոնք մի քանի ժամերու ընթացքին կրնան միլիոններ սպաննել: Ինչո՞ւ մարդ արարածը չուզեր թափանցել «Խաղաղութիւ» բառին իրա՛ւ ու բուն իմաստին: Իսկ ո՞ւր կը սկսի ան եթէ ոչ նախ եւ առաջ մեր մէջ, մեզմով: Երբ մենք առիթ տանք Խաղաղութեան Իշխանին գալ եւ բնակելու մեր մէջ, այն ատեն է որ մենք կը դառնանք խաղաղութեան իրա՛ւ զաւակներ: Եւ ճիշդ ատոր համար էր որ Հայր Աստուած Իր Միածին Զաւակը՝ Խաղաղութեան Իշխանը կը զրկէր երկիր, ըսելու. «Ես եկայ ձեզի խաղաղութիւն բերելու, ձեզի սորվեցնելու քալել խաղաղութեան ճամբաներէն. ես եկայ ձեզի սորվեցնելու ա՛յն՝ ինչին կարիքը ունիք ամենաշատը, դառնալու խաղաղութեան որդիներ»: Որովհետեւ խաղաղութեան մէջ միայն, «Հալին մեղք, հալածին դեւք եւ ջնջին յանցանք»:

Եւ ո՞ւր կը սկսի այդ խաղաղութիւնը եթէ ոչ մեր իսկ հոգիներուն եւ միտքերուն մէջ, եւ եթէ Խաղաղութեան Իշխանը պիտի չբնակի մեր մէջ ինչպէ՞ս կրնանք խաղաղութիւն ունենալ: Քրիստոնեային ամենաէական եւ իրա՛ւ կրօնական փորձառութիւնը մեր Փրկչին խաղաղութիւնը մեր սրտին ու մտքին մէջ ունենալն է, եւ երբ ունինք այդ մէկը, այն ատեն միայն մենք կը սկսինք մտածել, զգալ ու գործել արդարութեամբ: Մեր իղձը եւս այս առթիւ այն է, որ նոյն ոգին եւ Աստուածային խաղաղութիւնը իջնէր ու կակղեցնէր հոգիները անոնց՝ որոնք անմարդկայնօրէն կանգնած են ժխտական դիրքերու վրայ ամբողջ աշխարհի նկատմամբ:

Կ'ըսուի թէ Ծննդեան այդ սուրբ գիշերին, երբ հովիւները իրենց համեստ նուէրներով կը մօտենային Բեթղեհէմի Մսուրին, փոքրիկ աղջնակ մը որ անոնց կ'ընկերանար, կը սկսի լալ քանի որ ինք բան մը չունէր տալու Նորածին Մանկան: Յանկարծ հրեշտակներու երգեցիկ խումբէն հրեշտակ մը կ'իջնէ երկիր ու թեւերը քսելով գետնին վարդերու գեղեցիկ փունջ մը հաւաքելով կու տայ փոքրիկ աղջկան, որ իր կարգին կը նուիրէ Խաղաղութեան Իշխանին:

Սիրելի հաւատացեալ եւ ուխտաւոր ժողովուրդ մեր, այս գիշեր մի՛ ըլլաք լոկ ունկնդիրներ՝ այլ դարձէ՛ք արձագանգը Խաղաղութեան պատգամին, եւ թող այս Սրբավայրէն բարձրանայ խաղաղած սիրտերու աղօթքը ամբողջ մարդկութեան եւ աշխարհին համար: Թող Աստուածորդոյն այս օրհնաբեր տօնը չվերածենք ընթացիկ յիշատակութեան օրուան մը, այլ այս սուրբ տօնին մենք եւս մսուր մը յատկացնենք մեր սիրտերուն մէջ Սիրոյ եւ Խաղաղութեան նորածին Իշխանին որովհետեւ միայն իր սիրով, արդարութեամբ եւ ճշմարտութեամբ պիտի կարենանք մեր կարգին դառնալ Սիրոյ եւ խաղաղութեան որդիներ. Ամէն:

**Ձեզ եւ մեզ մեծ աւետիս,
Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ:**

